

Præsidenten, arkitekt Johnny Svendborgs tale til Akademiets Stiftelsesfest den 17. marts 2016

Deres Majestæt – Akademiets gæster og kunstnere.

Akademiet virker til kunstens fremme og som statens rådgiver i kunstneriske spørgsmål inden for områderne arkitektur og billedkunst samt tilgrænsende kunstarter. Akademiets arbejde udøves gennem Akademiraadet.

Akademiet blev stiftet i det 18. århundrede, i det århundrede hvor det æstetiske opnormeres til en særegen menneskelig kapacitet – en evne på lige fod med evnen til at erkende verden og evnen til at efterleve en moralsk norm. Kunsten fik fornyet opmærksomhed, og læren om det **skønne** fik status som en filosofisk disciplin.

Den franske billedkunstner Sonia Delaunay har sagt, at kunsten kun har relevans, når den indskrives sig i den endeløse rytme, hvor fortid og fremtid mødes, og som sådan er i aften heller ikke anderledes end de seneste 261 stiftelsesfester her på Charlottenborg. Vores aften her på kongens Nytorv indskrives sig på fornem vis i rækken af fejring af kunstens relevans, før, nu og fremover.

En billedkunstner spurgte mig forleden, hvorfor det hedder Akademiet For De Skønne Kunster. Hvad er skønhed? og er der ikke stor kunst, som er grim?

Og jo, vi ved jo godt, at det smukke og det skønne kan være grimt og også, at det umiddelbart meningsgivende faktisk kan lade os fuldstændig uberørte hen.

Vi ved også, at tiden efterspørger definitionen på god kunst og definitioner på, hvad den gør? og hvorfor i al verden den er relevant.

På det seneste er det som om, at det faktuelle, målbare, kvantificerbare og – i hvert fald på den korte bane, med det begrænsede blik - synes plausibelt som den eneste rigtige prioritering af tid og ressourcer.

Journalisten, og arkitekturredaktøren Karsten Ifversen skrev for nyligt:

*“Vi lever i en verden, hvor æstetik **blot** er afledt af funktion, og hvor funktion kun tæller, hvis den kan måles.”*

Men det er ikke alt, der kan tælles – som tæller.

Hvordan, eller måske hvorfor, skal kunsten måles? Vi mærker det jo straks, når vi ser et billede af den danske maler Franciska Clausen, og vi bemærker det også, når Karsten Ifversen tilføjer det lille ord “blot” foran ordet funktion.

Det lille ord “**blot**” vil jeg gerne vende tilbage til, men jeg skal også fortælle, hvad vi konkret har gjort i Akademiraadet i 2015.

For tiden undergår vores landskaber, byer og bygninger store strukturelle forandringer, og i 2015 har vi efterlyst helhedssyn og løsninger, som rækker længere og er større end det umiddelbart målbare. Mere end nogensinde før, har vi behov for den kunstneriske refleksion med blik for fortid, nutid og fremtid.

Og netop derfor har vi anbefalet en æstetisk, kunstnerisk vurdering af landskabelige og bymæssige potentialer og muligheder – i stedet for en lempelse af planloven - i stedet for en tilfældig kortsigtet

privatisering af vores fælles naturværdier. Ligesom vi har anbefalet at forme en samlet æstetisk holdning til Danmarks eksisterende og kommende energilandskaber. At fratage os vores horisont og opstille -de såkaldt- *kystnære havvindmøller* uden forudgående æstetiske landskabsarkitektoniske analyser. Det virker uforståeligt - kortsigtet – enøjet.

Vi kommer til at fortryde det.

Og når den stigende urbanisering forandrer både vores byer og vores land, er det ikke nok at tænke i lokalpolitik, og løsninger som kun rækker en valgperiode ud. Danmarks landskabelige æstetiske kvaliteter kender ikke til kommunegrænser, og det at færdes i det offentlige rum, på landet og i vores byer, det skal være en berigende oplevelse for flere end den enkelte.

Men de berigende oplevelser og de begavede kunstneriske svar på fremtidens udfordringer, de kommer heller ikke af sig selv, og de største arkitekter og billedkunstnere dumper heller ikke ned fra himlen. I 2015 har vi derfor udtalt os med stigende bekymring, når vi ser besparelser og nedprioritering af de kunstneriske uddannelser; i stedet bør vi prioritere at udvikle en æstetisk bevidsthed fra de tidligste skoleklasser til akademierne. Og uden talentudvikling, undervisning og forskning på højeste niveau, så vil Danmarks internationale anerkendelse, som en kreativ nation ikke udvikles, den vil snarere afvikles.

Og apropos den sunde fornuft og rentabiliteten, så har Akademiraadet for nylig frarådet at adskille Statens Værksteder for Kunst fra landets hovedstad; design, arkitektur og billedkunst på højeste niveau opstår ikke kun ud af praktik og antallet af høvlebænke, den opstår også i et avanceret samspil af impulser, netværk og relationer. Kunstnere fra hele landet har i dag stor gavn af stipendieophold i hovedstadens fremragende værksteder og nærheden til et stort antal gallerier og museer. Når det handler om politiske prioriteringer, så henstiller vi til at prioritere kunsten, og de 125 millioner kroner, som det estimeres at flytte værkstederne 30 km, dem kan vi faktisk sagtens forestille os anvendt direkte til kunsten og meget gerne rundt om i hele landet.

Det ser ud til, at Kulturministeren nu har lyttet, udskudt udflytningen, og igangsat en proces, som skal afklare værkstedernes fremtidige placering, vi følger processen tæt.

Og så glæder jeg mig i øvrigt over, at kulturrådmænd i Aarhus har lyttet til vores anbefalinger om at bevare Museum Ovatarcis unikke samling i Risskov, og at vores udtalelser også har betydet en bevaring og restaurering af et af billedhuggeren Willy Ørskovs mest kraftfulde hovedværker: "skulptur i 2 dele" i Albertslund. Værket vil derfor også fremover kunne opleves som et mesterligt samspil mellem arkitektur og billedkunst i det offentlige rum.

Men når møbelhuset IKEA fremlægger skitser, som ligner den rene motorvejsæstetik med indadvendte, stempelagtige facader mod byens offentlige rum, ja så er vi kritiske. Vi er også kritiske over for IKEAs fravigelse af den eksisterende lokalplan på Kalvebod Brygge i København, vi anbefaler at fastholde ideen om et sammenhængende grønt rekreativt område. Vi har derfor indledt en konstruktiv dialog med bygherrerne, og umiddelbart ser det nu ud til, at København får et langt mere kvalificeret og generøst byggeri end først antydet.

Nær Københavns rådhusplads på det såkaldte "Tivolihjørne" er der også store byggeplaner. I Akademiraadets høringsvar til startredegerørelsen, skriver vi: "Tivoli har en smuk og klar helhedsplan for haven, men desværre ikke for havens afgrænsning til den omkringliggende by". Vi ser meget gerne en ambitiøs helhedsplan for dette vigtige møde med byen; et møde som bør være berigende og ikke tilfældigt, måske en sådan plan kommer i 2016?

Vi har med andre ord skrevet hørings svar til lokalplanforslag, åbne breve til relevante ministre og pressen, haft dialog med styrelser, sendt partsindlæg til kunstfaglige seminarer, vi har givet interviews til aviser og på tv, og holdt dialogmøder i hjørnekontoret på Kongens Nytorv 1.

Men vi har også udpeget medlemmer til diverse bestyrelser og udvalg, afholdt et større landskabssymposium i Kuppelsalen, og været på en 2-dages besigtigelsestur til 10 destinationer i Vest- og Sønderjylland, ligesom vi har rådgivet Bygningsstyrelsen om udpegning af kongelige bygningsinspektører.

Og i vores arbejde med udarbejdelsen af en kunstnerisk vision for Danmark har vi formet grupper af både rådsmedlemmer og akademimedlemmer, som bidrager til at kvalificere og udfylde den fælles ramme for en kunstnerisk vision med æstetisk refleksion som udgangspunkt. Det er faktisk helt fantastisk at opleve, hvordan Akademiets tres medlemmer deltager og løfter debatten på en måde, som slet ikke er mulig for os tolv medlemmer af rådet på vores kun ni årlige aftenmøder. Den kunstneriske vision for Danmark er en ny intern arbejds metode i Akademiet, med en klar forventning om flere markante output i løbet af 2016.

Desuden har vi et meget aktivt landskabsudvalg på seks medlemmer, som i 2015 udgav en publikation med personlige essays. Vi har et kirkekunstudvalg på tolv medlemmer, der har rådgivet menighedsråd om nye udsmykninger og restaureringer af kirker rundt om i landet.

Vores jury på tolv medlemmer har optaget ny medlemmer til Kunstnersamfundet, som jo er den ca. fjortenhundredepersoner store valgforsamling, der hvert tredje år vælger medlemmer til Akademiet og Juryen.

Og i vores legatudvalg er der i 2015 blevet uddelt ca. en kvart million kroner til arkitekter og billedkunstnere.

Året har også været præget af en omfattende, og stadig pågående, renovering af Charlottenborg Slot, opdatering og fotografering af vores kunstsamling på ca. sekshundrede værker- og så har vi udlånt Eckerberg-værker til Statens Museum for Kunst og lagt lokaler til indspilningen af den britiske storfilm: The Danish Girl.

I 2016 vil vi videreudvikle den kunstneriske vision for Danmark, som jeg tidligere omtalte: Internt og eksternt. Vi afholder valg til både Akademi og jury, og så håber jeg meget på, at vi får de nødvendige tilladelser der gør, at vi for første gang i mange år kan indstifte en helt ny medalje.

I min tid som medlem af Akademiraadet har jeg ofte savnet muligheden for at hædre skaberen af et enkeltstående og enestående værk. Derfor vil det glæde mig meget at være med til at indstifte sådan en medalje i maleren Franciska Clausens navn.

Franciska Clausen var en forbilledlig kunstner og, at hun skal pryde den ny medalje forekommer som et naturligt valg, når vi forhåbentlig allerede i 2017, yderligere kan præcisere Akademiets evne og pligt til at hædre og pege på det enestående.

Nu skal jeg slutte, og jeg vil forsøge at vende tilbage til det vanskelige spørgsmål om kunstens relevans og forskellen på det målbare og det mærkbare.

Der findes jo faktisk masser af målinger, som viser, hvordan kvalitativ arkitektur animerer eksempelvis trivsel, tryghed, og endda effektivitet. Og det er vist også almindelig kendt, at Australierne kan måle Sydney Operaens effekt direkte på landets turismeindtægter.

Men når eksempelvis Franciska Clausens værker så åbenlyst er langt mere end "**blot**" så tænker jeg, at kunstens relevans måske slet ikke skal defineres, ikke skal indfanges - ikke skal måles. Måske den kunstneriske kvalitet skal sanses, kropsligt eller intellektuelt.

Måske dens relevans ligger mellem værk og beskuer? – måske dens betydning viser sig på helt andre tidspunkter – på andre steder - i helt andre rum, end der hvor tidens økonomer febrilsk taler om at tælle og måle den.

Den kunstneriske kvalitet **er** mere end funktion, den **er** mere end hurtig rentabilitet, og man kan måske hævde, at den største kunst giver sig til kende netop ved sin evne til at åbne – den er sin egen betydning - den fremkalder betydning.

Vi mærker det alle, når vi møder den; om det er arkitektur, landskabs- eller billedkunst. Vi mærker, hvordan den beriger os, og vi mærker også afsavnet, når den ikke er til stede; når alting med journalisten Karsten Ifversens ord er "**blot**"

Lad os i aften fejre De Skønne Kunster – lad os fejre det som mærkes, det som åbner, det som tæller og skaber betydning.

Lad os fejre alt det som ikke er "**blot**".